

Näkökulmia jakson 6 taitoukeamaan

Lue katkelma tasavallan presidentti Sauli Niinistön 1.1.2022 pitämästä uudenvuodenpuheesta.

a) Määrittele tekstissä esiintyvät käsitteet itsemääräämisoikeus, kansainvälinen turvallisuus ja avoimien ovien politiikka. (6 p.)

- Itsemääräämisoikeus: Itsenäisellä valtiolla on oikeus päättää omista asioistaan, ja tämä oikeus on koskematon.
- Kansainvälinen turvallisuus: Valtioiden välinen turvallisuus ja ajatus siitä, että yksikään valtio ei voi saavuttaa turvallisuutta yksin, vaan kaikki ovat toisistaan riippuvaisia.
- Avoimien ovien politiikka: Tarkoittaa yleisesti tilannetta, jossa jollakin valtiolla on mahdollisuus liittyä johonkin järjestöön ilman ehtoja.

b) Mitä Niinistö toteaa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja miksi hän nostaa aiheen esille uudenvuodenpuheessaan? (6 p.)

- Niinistön mielestä Suomen linja on vakaa ja rakennettu kestäväksi vaikeita aikoja.
- Suomen on seurattava ulko- ja turvallisuuspolitiikassa kansainvälisiä tapahtumia, jotka voivat olla nopeita.
- Suomen täytyy pitää kiinni itsenäisen valtion oikeuksista päättää itse omista asioistaan.
- Jos Suomi niin päättää, se voi liittyä sotilaallisesti ja hakea Nato-jäsenyyttä.
- Tammikuussa 2022 oli odotettavissa suurvaltojen välisiä keskusteluja. Venäjä oli vuoden 2021 aikana usean kerran todennut, että se ei hyväksy Suomen Nato-jäsenyyttä.
- Uudenvuodenpuhe on ollut perinteisesti presidentille tilaisuus tuoda esille politiikan kehityslinjoja.

c) Miten Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johdetaan? (8 p.)

- Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan johtamisesta on säädetty perustuslaissa. Sen mukaan ulkopoliittikkaa johtaa presidentti yhdessä hallituksen kanssa.
- Hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta (TP-UTVA) valmistelee turvallisuuspolitiikkaan liittyviä asioita. Pääministeri on valiokunnan puheenjohtaja. Sen muita jäseniä ovat ulkoministeri, puolustusministeri sekä enintään neljä muuta ministeriä. Presidentti osallistuu TP-UTVA:n istuntoihin ja johtaa käsittelyä niissä asioissa, joissa linjataan Suomen ulkopoliittikan toimintaohjeita.
- Arkipäivän ulkopoliittikkaa toteuttaa ulkoministerin johtama ulkoministeriö.
- Suurlähettiläät ylläpitävät diplomaattisia suhteita toisiin valtioihin.
- Arkipäivän turvallisuuspolitiikkaa toteuttaa puolustusministerin johtama puolustusministeriö.
- Eduskunta hyväksyy turvallisuuspolitiikkaan liittyvät tärkeimmät päätökset, kuten kansainväliset sopimukset.